

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОТОВОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ В З'ЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, INC.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIV. Ч. 155. Джерзі Сіті, Н. Дж., середа, 7. липня, 1926. VOL. XXXIV. No. 155. Jersey City, N. J., Wednesday, July 7, 1926. THREE CENTS

СТРАЙК НА НЬЮЙОРСЬКИХ ПІДЗЕМНИХ ЗЕЛІЗНИЦЯХ

НЬО ЙОРК, 6. липня. — З огляду на те, що заряд підприємства підземної залізничної лінії Інтерборо відкинув домагання юніі сиваченів і моторменів пдлати їм робітничу зарплату, юнія вилкала страйк сих робітників, який почався нині в опівноч. Заряд залізничі зарас став набирати страйковий і сподіється вести рух з невеликим поменшенням. Поліційний заряд вислав до надзвичайної служби з приводу страйку пісесма тисячі полісменів.

МЕКСИКАНСЬКА ДЕРЖАВА КОНФІСКУЄ ЦЕРКОВНІ МАСТКИ.

МЕКСИКО, 3. липня. — Мексиканський уряд видав нині новий декрет у справі реаліі, церков і церковних мастек. Сей декрет ше раз потверджує, що священником якоїнебудь віри може бути лишень мексиканський уроженець. В приватних школах мається учити в такій самій спосіб, як у публичних. Релігійні корпорації не можуть вести ніяких шкіль. Забороняється далі монаші закони і монастирі. Церковним організаціям і церковним газетам не вліяно критикувати державних законів. Церковні організаціі ні закони не мають права мати або заряджувати мастками.

ЦЕРКВА БУДЕ БОРОНИТИ СВОІХ МАСТКІВ.

МЕКСИКО, 4. липня. — Католицькі газети Мексика, подавши зміст вчорашнього декрету мексиканського федерального уряду, зазивають своїх вірних спротивитися конфіскації церковних і монастирських мастек хочби й силою.

БІЛІ ВІДКРИЛИ АМЕРИКУ ШЕ ПЕРЕД КОЛЮМОМ.

СПОКЕРН, Вашингтон, 5. липня. — Олаф Опсейон, норвезький історик, відкрив тут могилу, в якій він найшов історичні пам'ятки виправи Норвежців до Америки в 12. столітті. З написів, які проф. Опсейон відчитав, малоби виходити, що громада Норвежців складалася з 24 мушун, 7 жінок і 1 дитини. Написи говорять про незвичайно кроваву біяку з Індіанцями. Дата виправи мадаби бути рік 1010.

ПЕРШІ ЛІТНІ ВИПАДКИ ЧЕРЕЗ СВЯТА.

НЬО ЙОРК, 6. липня. — Дводенні свята, черед які богато людної виїхало з міст на села й на морські побережя, зазначились вже першими літніми випадками. В одній околиці Нью Йорку в морю й річках потонуло 6 душ.

КУ-КЛАКС-КЛЕН ДЕЗОРГАНІЗУЄТЬСЯ.

МИНЮЛА, Лонг Айленд, 5. липня. — Заповідження на нині велика парадна Кленсменів стягнула всего 3,000 Кленсменів. Сю парад розголошувало незвичайно завзято. Через два дні літаки їздили понад Нью Йорком та розкидали летючки, закладуючи на парад.

ВИПАДИВ СОБИ ОКО ШТУЧИННОГО ОГНЕМ.

ГАНТИНГТОН, Месечуэт, 4. липня. — Джек Дербі, 18-літній син місцевого горожанина, забавляючись з приводу свята независимости штучинним огнем, викликав переацний вибух штучного огню. Наслідком випадку він стратив пальці правої руки й праве око.

ЧЕРЕЗ ПОДРУЖУ СВАРКУ.

ТРЕНТОН, Нью Джерзі, 4. липня. — Незажна сварка межн Черлазом Леннігом а його женою малошо не довела до подалійної смерті. Муж, посарившись з жінокою, вишов в крайній люти з домоу, лишаючись жіноці саму. Жінка в розпачі випила фашіуну лайсолю. Судия, які чули небувалий крик у домі, пошкалили пошлію, і сь, найшовши жіноку без притомности, виставили її до шпиталю. Лікарі кажуть, що вона не має надії на выздоровіенне.

Вернувши домів, в якийсь час після цього її не заставши жінока дома, муж пробавив застрїлитися револьвером, але післясмен здержав його на час. По біліз з полісменом його відставлено на поліцію як обжалованого за намаганіе самогубство.

КЛОПОТИ УРЯДЪ З ПРОГИБИЩЮ.

ВАШИНГТОН, 4. липня. — Федеральний уряд має тепер незвичайні клопоти через те, що дотепершній голова прогрессивної служби Ендарус зарозив реэігнацією на случай, як конгрес не ухаалить про виконуваніе прогібшій тих законів, які припорууча уряд. Уряд просто не має ніякого наслідника, підходячого на місце Ендаруса.

ДОШ ПОСУЛИ ФІЛАДЕЛФІСЬКІ ВІСТАВОВІ БУДИНКИ.

ФІЛАДЕЛФІЯ, 4. липня. — Велика дошевля злива, яка навістила нині місто, розкрила, що богато доми пілворажостіній будинки має ріжні будівляні хибн, бо вони затекли через перший більший дощ. В декотрих домах дош ушкодив навіть виставлені річи.

ПОДРОЖ З ПРИГОДАМИ.

НЬО ЙОРК, 4. липня. — Корабельний лідар англійського парохода Адріатика повідомив портовий уряд, що на цьому кораблі під час його поспідної подорожі з Ліверпулу до мікроскопа порту було два случай смерті, один случай самоубийства та один случай божевілля.

Самобийство поповнило 51-літній кукарка Броджет Смит, яка вертала до Америки з відвідан своєї родини в Англі.

ДЕСЯТЬЛІТНІ РОКОВИНИ СМЕРТИ ІВАНА ФРАНКА ПРИЗНАЧЕНІ НА ПОШИРЕННЯ КУЛЬТУ ФРАНКА СЕРЕД АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ.

Тому в часі від 28. мая до кінця вересня повинні відбуватися в кожній українській місцевості виклади, збори, концерти чи вистави, присвячені пам'яті Франка.

В кожній місцевості повинна бути переведена рівнож збірка на пам'ятник Франка.

Хай не бракне між нами нікого, хто не зложив би жертви на пам'ятник для Того, що нам а не собі добував кращу долю, що бажав для скованих волі, для нещасних долі і рівної правди для всіх.

Всі жертви на пам'ятник Франка належить славити до:

ОВУЕДНАНУЕ, Р. О. Вок 411, Philadelphia, Pa.

ВІДРОЧЕННЕ СЕСІЇ КОНГРЕСУ.

ВАШИНГТОН, 3. липня. — Обі палати конгресу постановили відложити свої засідання аж до часу після осінніх виборів, а то до 10. листопада.

УКРАЇНСЬКЕ СЕЛЯНСТВО ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ РУМУНІЗАЦІЇ ШКІЛ.

Селяни 30 українських громад подали при кінці минулого року до найвищого суду в Букаресті скаргу на міністерство освіти, котре рішило було, що викладачів громад в народних школах тих громад має бути румунська мова, а не українська, якої жадали селяни. Румунський суд навіть не розглядав справи, він її відкинув, покликуючись на деякі формальности скарги, бо адвокат, що вноси скаргу, не предлажив повновадсти. Як повідомляють селянські диспансучі до української селянської преси, селяни тих сіл вже не думають більше вносити скаргу, бо стратили всяку надію на справедливий бойський суду, а думають революційним шляхом добивати своїх прав.

ДЮПЕН ПОКИННИКА.

У Парижі помер багатий чудак Павло Ле-Брїх і полишив незвичайний заповіт: призначити по 500 франків кождому зі своїх, коли не будуть на його похороні. І справд, на похорон Ле-Брїха прибув тільки один його сестриничок, що зрікся заповіту. Небаром повідомив його нотар похоронника, що він став одиноким спадкоємцем уніка, бо нехочома стаття заповіту говорить, що ці своїя, які вільно учать у його похороні, мають по рішні поділитися майном, що остане по вилаті 500-франкових легатів. Сю ювак був одиноким учасником похоронів, тож уже йаино дісталося йому. Можна представити собі, кваліс мїни сповік, коли довідалися, які закартував собі з них покинник.

НЕ ЗНАТИ, ЩО БУДЕ З КАПОМ.

ПАРИЖ, 5. липня. — Ніхто не знає, як впаде завітрана сесія парламенту, на який Каю має предлажити програму уряду що до санації фінансів.

Надходить галасливий дебат і заколоту. Не думають, щоб парламент згодився на ратифікацію договору що до сплати довгів Америки, а деякі твердять, що кабінет не вдержитися. Уже говорять навіть про наслідника Брїянда. Має ним бути Таріа.

Каю вдержитися тільки через компромїс. Звіт експертів, на яких він хоче опертися, не має симпатії. Його остро криткують.

НЕПРИЄМНА ПОМИЛКА.

Неприємна помилка заїшла у Варшаві після бою. Жиди хотали своїх трупа і через неуважу повели і поховали на жидівський цимитарі познанського капраля Яна Бальбєжа. Тепер викопують і перевозять на католицький цимитар.

ФРАНЦУСЬКЕ ЗДИЧИННЯ.

Французьке здичиння Люстру дуже досадно факт, про який донесли недавно часописи. Робітника, який вийшов з Польщі на роботу до Франції, напали французькі парубки, замаскувавши його та наліж живого вкинули до ріки.

ЗА ЩО ТІЛЬКИ НЕ СУДЯТЬ.

Недавно стали перед румунським судом в Чернівцях двоє українських селян з села Чорногуза за те, що один з них вимовляв обидливо про святу ікони, а другий не зняв перуника з виказалося, що оба вони належать до поширеної на Буковині секти Адевантісти і їх поступки відповідають зовсім їм самим релігійним переконанням. Але не зважаючи на те, що секція Адевантістів може користуватися пися конституції тими самими правами, що й інші релігійні громади, суд все таки засудив їх за образу релігії.

РЕКОРД ГОЛОДІВКИ.

Студент з Грацу Фред Елснер скінчив юкшо щасливо свою Голодівку, видавжачи 47 днів і 8 годин у скляній скринці. Його перенесли до шпиталю. Выглядає як маревоз з догою чорною бородою, яка єдина збільшувалась за цей час на його тілі. Весь час голодівки піддержував себе папіросами та водою, випивши 200 пляшок мінеральної води. У перших тижнях курив 80 папірос денно, пізніше 10. В останніх днях його голодівки често глядачі, що зупинялось перед його шибкою сильно зросло. Елснер підвизив плату вступу. В останній меті, окрема урядова комісія з нотарем і лікарями розпечтала скринку; Елснер випив склянку молока та зів кілька сухариків. Один приятель приніс йому лавровий вінок. Елснер втратив на віз 19 кр. і видавж годівлюку лише завдяки селянському організови. В останніх днях його мучила безсонність і візї. Перші його слова після голодівки були: «Я зробив цей досвід, щоб переніти свою силу волі і щоб заробити грошів для скінчення своїх студій». Його заробіток 100 мільйонів корон, отже менш-більш півтора тисячі доларів. Один з найкращих символів стану, в якому находитися сучасний кандидат на інтелегент: мусить голодувати, щоб скінчити свої студії, а коли їх скінчить... знову буде голодувати!

ЖИТТЯ ПАРТІЇ НА БУКОВИНІ.

Українська соціал-демократична партія, що досі була секцією інтернаціональної соціал-демократичної партії на Буковині, в короткому часі творить свій окремий Секретаріат.

Інтернаціональна буковинська соціал-демократія рішима звернути більше як до увагу на роботу в профспілках, бо підчас останніх виборів виказалося, що деякі профспілки, а передоєм профспілка державних робітників, виступали проти партії.

ПОЛЬСЬКІ СОЦІАЛІСТИ ПРОТИ ПІЛСУДСЬКОГО

ВАРШАВА, 5. липня. — Польський соїм зібрався, щоб ухаалити зміну конституції та ті всі реформи, яких домагаться Пілсудський.

Проти тих реформ виступили соціалісти і селянські радикали, себто ті, які творили досі догою опору Пілсудському. Перший виступив проти Пілсудського старий соціалістичний провідник Гнат Дашинський, який назвав правительством диктаторське правительством хаосу, яке поширило тільки демократизацію, а не принесло ніякого добра. Воно здержало добру роботу попереднього уряду і погіршило загальну ситуацію. «Во» — клич Дашинський — «коли Пілсудський є таким богом, як його представляють, то чом не робить він щонебудь доброго?»

СОІМ ГОВОРИТЬ СВОЕ. А АРМІЯ ДРУГЕ.

ВАРШАВА, 5. липня. — Імніо опозиції соїму загая є того переконання, що соїм ухаалить те все, що подиктував волю Пілсудський. Всі будуть боїтися армії, яка сьогодні заповняла, що в німій соїмній не успунуть і не буде лянкитися ніяких наслєствя супроти тих послє, що будуть противитися урядови. Орган айська кінчить свою остроту так: «Посли, думайте над своїм власним безпеченством і робіть те, що вам приказують робити. Коли спротивитесь, то буде ше гірше, ніжби він гралися з огнем!»

КОНГРЕС МІЖНАРОДНОЇ ЖІНОЧОЇ ЛІГИ МИРА І СВОБОДИ РОЗПОЧАВ НАРАДИ.

ДАБЛІН, 5. липня. — Пятій річний конгрес Міжнародної Жіночої Ліги Мира і Свободи зібрався на наради, які будуть тревати один тиждень. Делегатки в числі 300 прибули з 25 країв.

Темою обрад буде: Імперіалізм, мілітаризм і відносини більшоствей до національних меншостей.

Всі секції будуть предлаждати ріжні матеріали, що відносяться до їх країв, а які буде можна вжити для пропаганди проти айфн.

Айрїшська секція буде займатися мілітаризмом і меншостями.

Предсідательство конгресу буде Мисс Джені Еліамс, відома американська паціфистка.

ПОВЕНІ І БУРІ НЕ ОПУСКАЮТЬ ІММЕЧИНУ ДАЛІ.

БЕРЛІН, 5. липня. — Щорі Іммечнину навістили нові бурі з грозами і дощами. Зі всіх сторін доносять про страшні зливи та величезні шкоди в людях і на мастку.

Як інформують, то 31 людей згинуло в тїм однім дні на складі грому і зливи. Забило їх, або потопилося. Більше як 40 людей лежить по шпиталях в смертельних судорогах.

Школа, яку досі очинили, вимостить \$3,000,000.

Збіжє та огородини знищені. Ціла Іммечнина не буде мати свого року живн в правийий слова того значинно.

Лаба і Одра, які перед тиждем вийшли з берліс і счинили правду потопу, підносяться знова і грозять новим вильвом.

ФРАНЦУЗИ ТАКИ ПЕРЕПЕЛИ.

ЖЕНЕВА, 5. липня. — Французька теза що до оїчки сили уруженія поодиноких країв перешла в айксовій комісії приготуваної розоружної конференції. Проти неї виступила Велика Британія і Аргентина, а Америка здержалася від голосовання. Нова формула дуже складна.

ЧЕСЬКІ СОКОЛИ СВЯТЮТЬО АМЕРИКАНСЬКЕ СВІТО НЕЗАВИСИМОСТІ.

ПРАГА, 5. липня. — Понад 150,000 людей взяло участь в великій соїмській святї, урядженій з нагоди американського свята Независимости.

В тїм святї взяв участь президент Масарик, румунський князь Микола і лорд мейор з Лондону.

ГАРНІ ПРОМОВИ З ПРИВІДУ СВЯТА НЕЗАВИСИМОСТІ В ЛОНДОНІ.

ЛОНДОН, 5. липня. — В святоїській готелю відсвяткувала американська колонія 4-того джуня дуже урочисто. На бенкеті було богато промов, з яких найбільш інтересною була промова президента коломбійського університету з Нью Йорку з-ра М. Батлера, який підніс, що по 150 літах независимости американська пам'ять про саму айчу з Англією є рїшана пам'яті про айчу Греції з Римлянами. Тепер ніхто не загадує про айчу, а тільки про ті серцечні та приязні відносини, які тепер запанували межн обома державами і народами.

ДРУЗИ ПОНЕСЛИ ТРАТУ.

БЕРУТ, 5. липня. — В послїдніх боїх з Французами Друзи понесли деякі понові втрати. Доносять, що деякі дїсмена підлядають, між яких мають бути навіть своїи суганя Атраше, головного ділера збутованих Друзів.

В ІММЕЧИНІ БЕЗРОБІТТЄ.

БЕРЛІН, 5. липня. — В Іммечнині число безробітних дішло до 2,500,000. 500 акторів і акторок, 200 оперних співаків, 300 малярів, 87 різьбарів, 41 акторів від рухомих образів, 55 учительів танців, 76 письменників, 2 театральних директорів, 6 композиторів і т. д. внесло просьби о запомоги, призначені для безробітних.

Користуйтеся з нагоди! ТЕПЕР БЕЗ ВСТУПНОЇ ОПЛАТИ ПРИЙМАЄСЯ ДО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ ВСТУПАЙТЕ СЕЧАС! Користуйтеся з нагоди!

„СВОБОДА“ (LIBERTY)

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J. Owned by the Ukrainian National Association, Inc. Edited by Editorial Committee. Published as Second Class Miltter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879. Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 25, 1918.

Subscription rates: Three cents a copy. Foreign and Jersey City Rates: One year \$7.00, Six months \$4.00, Three months \$2.75.

Telephone „СВОБОДА“: 498 Montgomery, Teat. У. Н. Коляса: 1838 Montgomery. 3 Канади надають вислати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

ЗЕМЛЯ ГОРИТЬ ПІД НОГАМИ

Американські часописи подають телеграму, що на Волні в місті Ковлю відбувалися військові справи польських ювівірів та що під час тих справ вибухла заклопана в землі мина і знищила увесь компанійський будинок, бо забила 39 ювівірів, а 42 тяжко ранила. До чего додали вони замітку, що мина заложив певно ще Німці в час світової війни, коли Ковль був під їх окупацією.

Так окупають те подію американські кореспонденти, бо так їх інформують Польки. Не в виключенні, що й таке випадок може мати за собою певну дозу імовірності. Та дійсно правди треба шукати на нашу долю дещо. Там, де згинули польські ювівіри, відбували різном днів в день вправи тисячі німецьких ювівірів. Там вправлялось через більше як рік кілька тисяч Сінью-юпанників; себто тих українських ювівірів, що рекрутаються за полонених бувших російської армії. Нема там отже майже місяця, яке не стучолено ногами соток тисяч ювівірів. І не було з ними ніякого випалку, бо терен був той завжди процинений. На тім фронті не було війни вже довгий час перед офіційним закінченням світової зверхи. Там не було потреби закладати якінебудь мін. Коли отже тепер случився такий випадок, то треба припускати, що це муніть було діло наших рук. І то рук українських. Тих самих, що робили на Волні наїзди на польські двори та убивали польських жандарів, колоністів, ділчих, економів і ім подібних знахідників, що не тільки ограбували українських наїзді, але сповняють зарозом функції провокаторів, які роблять доноси та заганяють тисячі невинних людей до тюрми за те, що підозрювали їх в незалежності до польської держави.

В Ковлю нема місяця для польського війська. Так само як нема місяця для Польщі на Волні і на других загарбаних нею українських землях. Колиж Польща по тих землях ходить, так хай пам'ятає, що тут горить земля під її ногами. Куди вона не поступиться, чигає на нею смерть і то така, якої вона навіть не передбачить не може. Така, яка стурнува ту польську компанійську війська, що робила свої вправи на нашій землі. І тоді, коли тільки такі мін зачнуть частіше вибухати, коли земля наша стане дійсно горіти нічим нестримано невідомо до окупанта, може прийти на тих землях та зміна, що принесе нашому народові остаточне визволення з польського ярма.

ТОВПА ВСЮДИ ОДИНАКОВА

Як доносять з Угорщини, в однім селі хлопці прийшли комусь до переконання, що околицю наводять безумні люди через те, що в селі є райя. В тім переконанні вони збиралися на масове віче і там ухвалили резолюцію, якою вони зажадали від маєора зрізати всі райяні антени. Маєор приказав зняти всі райяні антени, але доші йшли далі. Своїм захвоном маєорів селяни осягнули лишесть стільки, що звернули увагу на одну шапку повну людського думання. Права, дехто з франції і Америці думав себе представити патріотом, коли нахмурился на гаупту малярських наставних селян. Та на ділі в поступку малярських селян нічого спеціально малярського нема. Их захвоном се захвоном товпи. Коли люди зберуться громадою, то чини африканські каравани, чин англійські університетські студенти, а їх провідики не поводяться розумом, але сермом, то і шла громада буде поводитися серцем і буде на заглат гогола на всяке варварство, на яке лишесть зліба людина.

Коли якесь зло напале людині, тоді вони легко даються збити з розумного толку та даються своїм чувством за їх. Перша річ, чого товпа шукає, се пімсти за своє нещасте. Колись за засуху карали чарівників. В часи чорної вішали іржаві, корті всі свої сили напружували, щоби недугу лічити. В Америці за річки суспільні нещастя винують за радом алкаголь, Німці, чужинці, Муринці, соціалісти. Колись се будуть вивнати товпа або й цукар. Майже кожда релігя в світі знає про складання вини на якусь трьт особу або річ. У мюсейів віри грїхи складали на ягня, яке втратив виводили в діє поле на загїбля. В подібний спосіб шаріати вбиває Петлюру, і каже, що се він вивнуват за жидівські нещастя на Україні. І нахолояться товпи людині, які в се вірують, так як ті малярські хлопці вірили, що райяо вивнать за дош.

У хвалюну переживання тяжкого нещастя навішними так складання вини на видиму особу чи річ, на якій можна пімститися власними руками, може й принесе дещо розраду, але за дошеву розраду прийдесть дорого заплачати власним душевними болями пізніше. Хто замість пробувати розвувати трудності життя uomo, пробує розвувати їх віддаючи свій чувством товпи, той не лишесть що справи не розвьяє, але й се більше лиха наробиць, якби справи розвувати зовсім не брався.

Не розвьяли питання дощ малярські хлопці через пониження райя, не розвьяли Калесени ніякого суспільного питання Америці через убивання на імігрантів, католиків, жидів і муринів. Не розвувати питання свого пожиття з Українцями жидівські газети, йдучи за думками товпи з напастями на Петлюру й Українців. Не розвьяли ніякого питання воєнної товпи в Америці, що вшлал „прогрессивні“. Не розвьяли, а лишесть лишали у власнім серці огидний посьмак і зневіру в власні сили розвувати всяке питання.

СИМОН ПЕТЛЮРА.

Уродився в 1879 р. в Потаві в міщанській сімї. Вивис в полтавській духовній семінарії, з якої його видали за „українство“. В 1903 або 1904 р. поївався в Львові як політичний емігрант.

Назваж до РУП себто до Революційної Української Партії. Са партія утворилася в 1899 р. переважно з представників української молоді. Одні з них мали більшу вагу на національне визволення України з-під Росії. Висловом цієї тенденції була перша брошура, видана партією, п. н. „Самостійна Україна“. Автор її був поет Микола Міхновський, який швидко розповсюдив за партією. Другу більшу вагу каляли на соціалізм, однак в українській національній формі. Сім шляхом пішов дальший розвиток партії. Взагалі-ж була се перша політична українська партія на російській Україні, в якій зрелася вся національно свідомо молоді, що горла бажанем політичної діяльності. Перешли через неї майже всі пізніші визначні українські політичні дії: яких пізніші політичні шляхи були ріжні. Для приміру згадаю кілька імен: Винниченко, Петлюра, Антонович, пок. Каченко, Володимир Дорошенко, Дмитро Дорошенко, Меленський, Корюпан.

РУП мусіла бути партією нелегальною і мусіла мати своє огніще поза межами Росії. Для цього вибрала вона українську територію в Австрії і почала видавати свої видання спершу в Чернівцях (журнал „Гасло“), а потім у Львові. Петлюра прибув до Львова власне як один з партійних провідників, яких задачею було творити закордонне огніще партії. Тут він отримував допомогу в кругах української академічної молоді, майже якою тоді панували майже всевідомо соціалістичні симпатії. Але пізнав також старших діачів. Згадаїти треба, що особливо цікавився молодими емігрантами з російської України підпів Кость Панківський і Тит Ревакович. Хоч вони не були соціалісти, а Ревакович під політичним оглядом наближався до угодовної групи Барвінського, однак їх так цікавило й захоплювало національне відродження України, що вони сталися зближити до себе молодих українських соціалістів, запрошували їх до себе в гості і навіть помагали їм в потребі. І взагалі діяльність РУП-істів знаходила піддержку галицького громадянства незалежно від партійних поглядів, бо бачення в них піонірів українського національного відродження. Так при перовій літературі через границю часто користувалися ними поміччю українських священиків, у яких переховувалася література і вони самі, жудчи відповідного часу для переходу границі.

Під кінець 1904 р. РУП розпалася на дві партії: Українську Соціально-Демократичну Робітничу Партію і Українську Соціально-Демократичну Спільну. Перша була продовженням РУП і її соціалістичні еволюції, друга відверталася різко від національної лінії РУП, закидаючи її націоналізм і недовіряючи марксизму. Петлюра належав до тих, що утворили Українську Соціально-Демократичну Робітничу Партію. Революція 1906 р. потягнула емігрантів до дому. Поїхав і Петлюра. Був якийсь час в Петербурзі, де видавав український соц.-дем. журнал „Вільна Україна“. Потім переїхав до Києва, де належав до редакційного комітету українського соц.-дем. тижневика „Слово“. З початком 1907 р. вступив Петлюра до редакції однокорю українського шовеного часопису „Рада“ як секретар редакції. До революції було неможливо видавати в Росії український часопис. Як революція змела парський указ 1876 р. і почали появлятися українські часописи. Так під кінець 1906 р. почала виходити в Києві „Громадська Думка“. Вліті 1906 р. її заборонено. Тоді на її місце почала виходити „Рада“, „Рада“ мала радикально-демократичний напрям, позачим брали в її участь люди ріжних політичних переконань.

В січні й лютому 1907 р. я перебував у Києві і працював в редакції „Літературно-Наукового Вістника“ й „Ради“. Петлюру я знав уже з Львова. Тепер довелося працювати з ним в одній редакції. В той час був він людяно вesoлo, товариський вдачі. В редакції, де працювали пересічно молоді люди, гомонію від співів. Петлюра, в перервах між працюю, за чаєм, який пілюсь в редакції, любив дещо співати. В Києві Петлюра пробув недовго, мабуть не цілі два роки. Шукаючи заробітку, перебував в Москві, де дістав місце в однім торговельному товаристві. З цього приводу описав його противники старішає понизити його, називаючи його „бувшим бухгалтером“.

Побіч приватного заробітку Петлюра робив у Москві важку національну роботу, а саме був редактором журналу „Українська Жінка“, який українські діти видавали в Москві московською мовою для пропаганди української справи. В Москві я бачив Петлюру перед самою війною, в червоно 1914 р. Замажався я тоді, що його кблїшній „безжурно-весела владча дещо змінилася.

Підчас світової війни працював Петлюра в „Союзі зестів і городів“. Була се установка утворена, як се вже видко з нави, управами зестів і міст, яка мала за ціль допомагати правительству в веденню війни через опіку над населенням, діткенням відривано і т. д. В своїй установі працювало багато українських дітків. Вони між иншим допомагали галицьким Українцям, вивісним російською мовою до Росії.

Підчас революції в Росії 1917 р. заклопано на Україні національне життя. Утворилася Українська Центральна Рада, яка з мікспартійної організації для береження українських національних прав у Росії сплюнула революційних подій швидко стала державною владою України.

В тім русі визначно розділо відоргла українська соціально-демократична партія. Перший уряд Центральної Ради, який вона утворила під назвою Генерального Секретаріату, складався переважно з соціальних демократів під проводом Винниченка.

Петлюра, якого праця в „Союзі зестів і городів“ наближала до військових питань, став генеральним секретарем військових справ. Підчас війни Центральної Ради з радянською армією Петлюра перейшов „від теорії до практики“ і став на чолі військових відділів, які перші разом з німецькою армією увійшли до Києва. Підчас гетьманського періоду Петлюра вернув до праці в зємствах. Як свій визначний діячий період Центральної Ради, був також арештований. В осені 1918 р. українські партії, які зходили в склад Центральної Ради і які тепер були з'єднані в Український Національний Союз „Побачивши“, що Гетьманський щораз більше на руку московським російським і хоче зробити Україну підставою для реставрації Росії, почали підготувати повстання.

Повстання вибухло в половині листопада 1918 р., як відповів на федеральну грамоту Гетьмана. Владою українську

Народної Республіки проголошено Директорією, зложеною з п'ятих осіб: Винниченка, Петлюри, Швеця, Макаренка й Андруського. Винниченко був головою Директорії, Петлюра Головним Отаманом військ Директорії.

З цього, що Петлюра, хоч невійськовий, займав найвище військове становище, робили зами і йому й молодій українській державі. Та треба пригадати, що в демократичних державах міністрами військових справ звичайно бувають невійськові. А при державних переломках часто невійськові вибираються на найвищі військові становища і виявляють особливу здатність. Вистане пригадати Пласдуського в Польщі або Троцького в Радянській Союзі.

Як сказано, повстання проти Гетьмана почалося в середині листопада 1918 р. В середині місяця війська Директорії зайняли вже Київ. Однак в Києві в кінці сінця 1919 р. Директорія мусіла покинути Київ, уступаючи перед натиском російської армії.

Після проголошення чотирьох українських зєднань в кінці сінця 1919 р. в Станіславові Українською Національною Радою і 22. 1919 р. в Київі Трудовим Конгресом, який викалав Директорії ввійти до Центральної Ради д-р Євген Петрушевич.

На жаль швидко виявилось, що Директорія не є здатна до праці. Винниченко, який як так він держав владу в руках Директорії в своїй румунській і в однітих особистих інтересах уступив і вже прикінці листопада 1919 р. вихав з України. Головою Директорії став Петлюра, а він вже не міг удержати Директорії в київській державі. Через натиск радянської армії се розрозлилося. Розлазилася й Директорія, якої члени робили політику кожний на свою руку. Дісну владу на тільки Петлюра, бо він мав владу над армією. Очевидно, і тут де було порядку, і окремі „отамани“ переходили від Петлюри до большевників і навпаки, як ім було вигідно. Так само владу над галицькою армією Петрушевич, але між Петрушевичем і Петлюрою ніколи не було широкого порозуміння, а навпаки, в віру неважко росла між ними пропасть. В кінці, в листопаді, 1919 р. пришла Кампанська катастрофа. Петрушевич, вивав через Румунію до Відня, Швеції, Андруський і Макаренко опинилися також у Відні. А Петлюра поїхав у таке подорожжя, що мусів пред радянською армією шукати захисту у Варшаві. Так, Кампанською катастрофою, скінчився власний період Директорії в історії молоді української держави. Протягом Петлюри в Пласдуському в Києві 1920 р. був тільки сплюснений, утворений чужою силою, себто військом Польщі, і в інтересі тій чужої сили. Про се докладніше — нижче.

Директорія від початку свого існування мусіла вести війну на два фронти: проти радянського уряду України, який мав за собою радянську Росію, і проти Польщі, а повинна була виступити і ще на обох фронтах: в обороні українських земель знятих Румунією і в обороні Закарпатської України. В діяльності Директорія вела війну тільки проти радянських армій, оставляючи ведення війни проти Польщі Західній Облості Української Народної Республіки, себто Галичині. Вєсарбів, Буковини й Закарпатської України вже не було кому захистити.

Як становив Центральної Ради, так і становив Директорії супроти большевницької революції в Росії й на Україні було таке, що большевницька радянська державність несе на Україну Росія, що радянська державність на Україні, се є большевницько-російська окупация України. На тім становищі стіють також загал української інтелігенції, яку в радянській більшості радянська армія разом з Директорією вивирала з території України і яка утворила опісля так якусь утворила політичну еміграцію.

Під ударами радянської армії формувалася також та політична, яка завела Петлюру до Варшави.

Директорія від самого початку свого існування бачила свою слабкість супроти радянської армії. Тому вона хотіла як найвишше здобути визнання Мирової Конференції і поміч головних держав антанті проти большевизму. Ся орієнтація на поміч антанті була зрештою спільна всім новоутвореним республікансько-демократичним національним державам на території бувшої Росії, як також російським протибольшевицьким групам.

В орієнтації на поміч антанті великою перешкодою була для Директорії війна Української Національної Ради Західної Облості Української Народної Республіки (коротко: уряд Галичини) з Польщею, бо з Польщею належала до держав антанті і засідала на Мировій Конференції.

Колі не всі перешкоди не стало, делегация Директорії зложилася відому варшавському деклару від 4. грудня 1919 р., в якій за шну згоди з Польщею зрелася в користь Польщі ведіння просторів українських земель, загалом беручи в розмірах, в яких Польща панує над ними тепер на основі рижського договору і рішення конференції амбасадорів з 15. марта 1923 р.

Колі-ж всі перешкоди не стало, делегация Директорії зложилася відому варшавському деклару від 4. грудня 1919 р., в якій за шну згоди з Польщею зрелася в користь Польщі ведіння просторів українських земель, загалом беручи в розмірах, в яких Польща панує над ними тепер на основі рижського договору і рішення конференції амбасадорів з 15. марта 1923 р.

Колі не всі перешкоди не стало, делегация Директорії зложилася відому варшавському деклару від 4. грудня 1919 р., в якій за шну згоди з Польщею зрелася в користь Польщі ведіння просторів українських земель, загалом беручи в розмірах, в яких Польща панує над ними тепер на основі рижського договору і рішення конференції амбасадорів з 15. марта 1923 р.

ГОТЕНЬОТСЬКА МОРАЛЬ ПОЛЯКІВ.

Польки обходять 25-літню річницю „Вжєсні“. Розписувється польські газети про ту подію та ствержують одногласно, що в Вжєсні і подібних зродилися дух польського народу, дух волі, а далі й своя держава.

Що се таке та Вжєсні? „Літо“ з 25. травня 1901 р. так описує ту подію.

„В селі Вжєсні (в Познанщині) Німеч — учитель завдав дітям вивчитися кілька строф німецької церковної пісні. Колиж польські діти не вивчилися заданого тексту, учитель замкнув їх на годину карцеру. „Коліж і не зломлю опору дітей, покраню їх тілесно, діти заклопано стали виходити зі школи і звернули на себе увагу прохожих. Виміз збралася товпа і з ворожими окликами вдерлася до школи. Ученьколі товпу аж прибувши духовників“.

Туди поїли Польки роздани в той час до величезних розмірів. Кричали по ділому світі про німецьке варварство, яке не має рівного собі. А на тому і інших подібних випадках вшкочували: Польки. свої діти, в невинисті до окупантів, що робили між себе польські землі, і в любови до волі. На Вжєсні виростаю нове польське покоління, яке в кілька найшайт літ після Вжєсні здобує свою власну державу.

Минуло 25 літ від того часу, як Німеч — учитель вів польських дітей за те, що вони не хотіли співати німецької церковної пісні і аж по цілому світі панувало обурення на німецьких варварів. За той час багато змінилось.

На Познанщині німецький учитель вже не бе польських дітей.

А що роблять тепер Польки в окупованих ними землях з дітьми „національних мешкоств“? Про не навіть писати не можна, бо польський прокуратор зараз скопфікує.

ПОДАКА

Як німець підписаний член У. Н. Союзу з відділу 179. Ст. Луїс, Мо., складаю сердечну подяку чеснім урядникам і шлюмо урядови У. Н. Союзу за запомогу з каси і фонду убогих в сумі 75 доларів. Так само дякую урядникам тутешнього відділу 179 за їх добре серце, що призначили до моєї просьби по поміч, котора стала мені в великій потребі підчас слабости.

Желая Союзому дальших успіхів, бо Союз се наша однаква слава тут на чужині.

Лука Береза, член відділу 179 в Ст. Луїс, Мо.

ДЖЕРІ СІТІ, Н. ДЖ.

Отсим знавляється члену У. Бульвару Політорного Товариства (Ukrainian Building & Loan Ass'n) зипити на літературні збори від 7-го липня 1926. Учас. Мар. Делор, 347 3/4, Paul's Alley, Jersey City, N. J. Початок о год. 8-й вечери. З початком літньої окупації вилте нова серія творч. зборів, яких члени товариства приростають до числа своїх членів.

ПІСЛЯ ВИБОРІВ В РУМУНІ.

Авереску одержав блискучу перемогу. Ліберали зішли на лис в політичній житті парламенту. Як це сталося і чому?

Вибори до земельних комор в осени 1925 року, а також вибори до громад 22. лютого 1925 року показали, що дальше перебування при владі партії ліберали, партії боні і банкірів, партії хабарників і злодіїв, партії братів Братівнів, — стало неможливим. Ця партія мусіла уступити своє місце комуністам. Найкраще гостра опозиція з боку майже всіх верств населення могла обернутися в заворушення, іншаке демонстрації, що час до часу відбувалися в Букаресті, могли загрозити вилученню опозиції всі політичні групи, і олігархія «франкетів» могла загрозити в провалі. Династія це розуміє.

Тим то від кінця 1925 року в Румуні не перестають говорити про зміну уряду. Тому то царистів (ліберальська партія), та партія семігродських націоналістів не перестають торгуватися між собою за розподіл міністерських портфельів. Тому ж та цей торг тягнувся аж до кінця березня. Але тут і пришов край торгу і переторжак. Заплутана ситуація, складна в румунських відносинах проблема — хто буде переводити вибори — завершилася несподіваним зворотом: ліберали уступилися, а король покликав генерала Авереску до влади, передав йому провід в уряді під час виборів, доручив йому і згуртування навколо його зграї авантюристок підготувати вибори.

Чому генералів Авереску? Можливо він уявляв собі друго писія лібералів політично-сильну буржуазну партію? Можливо він і його «народна» партія (Поповірдулі) мала популярність в народі? Можливо Авереску заслужив на довіря шости міліонів недовольних, погноблених, осмихнів, опльованих національних меншостей?

Нічого подібного. Народна партія генерала Авереску посідала в минулом парламенті всього 12 мандатів проти 257 мандатів лібералів і поверх ста мандатів царистів та націона-

лістів. Його вага в парламенті була зовсім нікчемна; його вплив в країнах анексованих і в старім «деграті» був так злиденний, що під час виборів до аграрних комор він здобув всього яких чотири жидиці з 72 жидиць (округ), що з них складається ціла «Ромунія Марі». Більше того. Від народної партії в минулі році відоклилася ціла група генерала Аркестону, що бачила загиб генеральського корабля і рятувалася в лавах націоналістів з Ардеалу (Семігроду). І все ж таки генерал Авереску одержав завдання здобути парламент! Як це можливо?

Така доля суцільно парламентаризму, а надто парламентаризму в нових державах та на Балканах. Хто взяв в руки апарат, той і здобув парламент. Король та ліберали знали, що Авереску здобуде парламент, коли йому буде передана влада, через те його й зробили премієром і доручили перевести вибори. Ліберали, очевидно, рахувалися з тим, що вони могли не здобути 40% голосів, навряд найважливішій системі терору. А тоді влада, очевидно, перейшла б до блоку царистів та націоналістів; тоді на міністерські криси сіли б Маню і Махалак, Стере, Луну і Гаїла. Це не було поки-що потрібним для каста фанатиків, хабарників і династія. Навпаки, це могло призвести до розруки. Проти такої комбінації могли б збройно виступити прихильники Кароля, розвінчаного принца, जो прокривався на літаках, але що мав за собою банду фашистської офіцерії і команди в армії. Проти царистичного уряду говорило і те, що робітничо-селянська опозиція могла зміцнитися, бо в залізну руку царистів король і ліберали не вірили.

Ось чому треба було поставити у кермо генерала Авереску. Він уже показав на практиці свій стиль диктатора і реакціонера. Він колись грався з меншостями і під час животинна Авересканського парламенту до 1922 року до нього прихильники націоналістів, запровадили і крами з табору «малоросії» і «рутенів», як Коначенко з Бесарабі, Лукашевич з Буковини (тоді сама Бесарабі післала в

парламент 9 «малоросинів», наймитів Авереску). Крім цього Авереску прийняв Гога, людина фашистського ухилу. Авереску також молилися на Муссоліні, що не тернів Братівнів. Отже ставлення на чолі уряду Авереску значило: кривавий терор, насильство в імя Великої Румунії, задоволення військової і фашистських кол, задоволення декларованого мішанства, прихильність певних шкурницьких верств національних меншостей, і забезпечення непохитости режиму диктатури і прихильности Муссоліні, а значить полегша в бесарабській проблемі.

Ось чому ліберали пішли геть і передали в руки «народної» генерала керму влади, зруйнувавши державу, обезсиливши лей, що впаз за останні місяці на 35% (1 долар—300 лей) і країну, що почувала себе в процесі розвалу.

Вибори дали такі наслідки: Всіх голосів, поданих на вибори, було 2,300,000, а розбилися вони по таких партіях: Партія популаристів і національних меншостей: 1,200,000; Царистів і націоналістів (банд): 700,000; Ліберали (що були при владі): 170,000; Кулеві (фашисти): 100,000; Соціалістична федерація (С.Д.): 85,000; Робітничо-селянський блок: 30,000.

Вибори урядові: 3,000. Деякі виборці, що використали своє право, боув тільки 48%, решта, з огляду на жорстокий терор, не могла вляти участі в виборах. Мандати діяльностей та меншостей: Авереску і національній меншості (блок) одержали 230 мандатів, царистів і націоналістів—82, ліберали—15, Куза—9. Як видно не всі мандати ще розподілені в загальнодержавному масштабі. Як бачимо, в списку нема ні елекцій ні робітничо-селянського блоку. Ці не одержали ні одного мандата. Розподіл мандатів теж дивиний. Наприклад: аверескіанці і національній меншості мають 230 мандатів, а

голосів вони «одержали» тільки половину. В чому справа? Перед своїми відомими ліберали перевели такий виборний закон, що партія, яка здобуде не менше 40% голосів, одержує в подарунок половину всіх мандатів, мусіло голоси національних меншостей. (Яка увага до меншостей). А та партія, що здобула в шій Румунії менше 2% всіх голосів, не одержує ні одного мандата, хіба що вона в одній якійсь окрузі має більшість голосів. Тим робом, коли робітничо-селянський блок і елекції не здобули ніяк більшости голосів в окремій окрузі, вони не будуть мати ні одного мандата в парламенті. Можливо, що Семігрод дасть одного депутата від робітничо-селянського блоку. Відомостей з Буковини поки що нема, але колиб компартія на Буковині жила всіх захлів, вона могла провести одного, а навіть двох кандидатів, при умові, що місцеві обставини будуть прийнятні в обрахунок. Здається, що не було і Буковина зустрілася без жадного лівого представника, як це було й до нині.

Г. Пладубий, (Хрківські «Вісти»).

ДО УКРАЇНСЬКОГО ФІДЕЛІТІ І ОКОЛИЦІ. ЗАХОДОМ БР. СВ. ГЕОРГІЯ, вІД. 238 Укр. Нар. Союзу — відбувається —

ВЕЛИЧАВИЙ ПІКНІК В НЕДІЛЮ, 11. ЛІПНЯ 1926 Р. на фармі знаій Українців FELIX CLAUS FARM, Rhamus St. 8000 N. and Kewston Road. В. Укр. Напії! Король прити братство св. Георгія має планів 4 тому сподіваємо, що з країни вийдуть численну участь. Прихильці всі — старці і молодіші та переведете один день на свій вольду з своїми знайомими. Комітет братства поставився, щоб кожен, хто буде на шм мійку, мігав вольдованим. Буде грати українська музика. 15457. Як пати брати кару ч. 90 Fox Chase в пати до кінця шістих і там комітет буде жалати на прихильців. Рішати буде так чекати трох, котрий буде відомати жидки на фармі і в фармі.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИ Н НА ХАНОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ «СВОБОДА».

ПОКЛИК ДО НАШИХ БРАТІВ ЗА ОКЕАНОМ. Громадянин Г. Пелех з Портленда, Орегон, одержав від Українського Бюра в Парижі такий поклик: Допоможіть організуватися Галицький Колонії у Франції. У Франції перебуває кілька тисяч галицьких Українців, які втікли з польських колоній, або як учасники польсько-української війни не хотіли чи не могли вертати до кою. Всі вони розкинані і працюють по фабриках в різних місцевостях. Щоби павязати між ними тісний-контакт та піддержати їх на дуці, рішено перевести організацію галицьких емігрантів та спровести українського священника, який обиди би рйні місцевості, де живуть наші емігранти. До це треба фондів і тому ми звертаємося до американських братів, щоби нам допомогли якими жертвами. Пишемо до гр.м. Гавриля Пелеха. Тим, що нам допоможуть, вишлемо на пам'ятку медаль наших народних провідників, як президента Петрушевича і Головного Отамана Петурича. Жертви належить слати до гр. Гавриля Пелеха на адресу: 104 Monroe St., Portland, Oregon. Гр. Пелех перешле їх до Об'єднання, а воно вишле до Франції до Українського Бюра на адресу: «Le Trident», 19 Rue des Gobelins, Paris, XIII.

З ТЕМНОЇ ХРОНІКИ. Громадянин Жовка, головною жовніри, дивувалися від довшого часу, де пропала доляр з листів, які вони одержували від своїх кривників з Америки. Винялося, що всі доляри перекотали через контролу поштового вогню Говалу, який одивляв листи, обхлюючи їх ігтаря а собі життя. На протязі 8 місяців звичайні листи займалися обрахунок, чи перерахували втрату часу на доляри, інтерес виплатився. Парубок сина Липи, люблячий кошову повіту, Степан Мах, убив сокирою свого вітчима Галушка, внаслідок родинних сварок і сам зтоловся до окуржого жандармерії.

ПОЗІРІ НІВ ЙОРКУ І ОКОЛИЦІ. ЗАХОДОМ ЗЛУЧЕНИХ УКРАЇНСЬКИХ ТОВАРИСТІВ НІВ ЙОРКУ І БРУКЛІНА. відбувається ПІКНІК В НЕДІЛЮ, ДНІ 11-ГО ЛІПНЯ 1926 РОКУ. ULMER PARK. FT. 25th AVENUE, BROOKLYN, N. Y. На котрий запрошуємо шановне громадянство міста Нью Йорку і околиці. ПАРК ОТВОРЕНИЙ ВІД 10. ГОД. РАНО ДО ПІЗНОЇ НОЧІ. Українська Бандя з Пасейк, 20 муантантів. ДОРОГОВІЗКА—DIRECTION. Take at any E. M. T. Subway Station, West End Line, Cooney Island Train and get off at 25th Ave. Station, Brooklyn, Park at right hand. — Fare 5 cents only.

ПОЗІРІ РОЧЕСТЕРІ І ОКОЛИЦІ. ЗАХОДОМ ТОВАРИСТВА ВІЛЬНИХ КОЗАКІВ. відбувається ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ ПІКНІК В НЕДІЛЮ, ДНІ 11-ГО ЛІПНЯ 1926 РОКУ. НА GLEN HAVEN. Протисяк всіх Українців прийняти вислене на собі однокій пікнік. В Рочестері є багато товариств, а мало неждати, тому наше товариство рішило зробити оден великий пікнік, щоб і други товариства мали нагоду зробити також пікнік. Далі спеціальні стіл кари будуть перекотати через Jackson Avenue, в 11:30 рані. Стіл-карта стане на Norton St., Fairhale St., Clifford Ave., Beach Pl. і Nassau St. Хто хотів би підійти їхати, май їхати до Main St. а влізти докін City Haven, аби 800, 80000 руб.

Для жартів, мушкі і дітви будуть перекопані та други карави забави мій 2-юю з 3-юю годиною пополуночі. Хто не прийде в час те буде жалувати. За добру забаву рудити Комітет.

КАРТА ЗМІНИ АДРЕСИ. Хто змінив свою адресу, ухвалює долучити пошту варту за 10 центів і внаше сю карту на адресу: До Адміністрації «Свободи»: Значукача поштовою марку на 10 центів прошу вмістити мою адресу. Моя стара адреса була:

Число відділу _____
Ім'я _____
Улиця _____
Почта _____
Число відділу _____
Ім'я _____
Улиця _____
Почта _____
Число відділу _____
Ім'я _____
Улиця _____
Почта _____
«СВОБОДА», 43 Grand Street, New York, N. Y.

ЯК ПАН РАДНИК ОЖЕНИВСЯ.

Оповідання. (20)

— Чоловіче, змилосьердися надімою! — радник кричав. — Я не злодій. Я і царський судія. Я ліпник, по вашому холенник в Микучинці... Поберекник всего того вже не чув. бо радника загнузував лютий дзвкіт собаки. Поберекник вернув до хати, родини розказав, що злодій ліпник на дереві під опією лсів, і ліпник штовпав. Радник гдавав, що він тільки жартує і по хвилі верне, щоби його спасти від собак. Але це шивов, а газа не вербас. Нарешті світло згасло. Аж тепер показалося, що це не були жарти.

— Нема іншої ради, як тут пересидати аж до рана, — радник подумав. — Коби тільки сон не одолів мене. Бо як вступити до внаду з дерева, просто з вступити тих одомашнених вовків. Розшатакували би мене. Добре, що ніч темна... Тільки та гдаз, на якій сиджу, не дуже левна. Затонка. Готова під мотім ігтаром вломитися. Долішня гтруба і вигідніша. Радник став обережно зсуватися на долішню гдазу. На ній справді було безпаченіше і вигідніше. На біду, радник мав ноги заловіи о один сангітмер. Скоб сів на долішній гдазуні і спустив ноги, собаки, люто дзвкали, стади підскакували, щоби зубами вхопити за його

газа. В сіву нору, бо радник на шій гдазуні вже левди держав. Не хвиля під деревом побачив не хлопца, але якусь дівчинку, може п'ятнадцятилітню. — Що це? — дівчина крикнула, зігнувши в гору і побачивши на дереві того чоловіка. — Перехрестився, відскок від дерева. Подивішися, хто то прийшов, радник скочив з голови циліндр і згрозив, що перод комуністично лічило закрити. — Що тебе привів сюди, моя дівчино? крикнув до неї. Забери мене, бо я не годен зарибати з дерева. І залізи не гден і до шій сидити тут не годен. Вже світ не стало держатися. — Хіти, злодій, ного поліз на чуже дерево? Ще й голий. Мабути, щоби, як тебе спіймають, не було з тебе що здерти. — Я не злодій. По вашому, я холенник. Я купував в сонці і хтось вкрай мій одіг. Ось чому я голий. Я ишов в вас? — Відкож ти йшов? Ріка по тим боці дороги. Ти мабути прийшов від арба. — Та від арба. Я хотів вернути до вогню Мошка, бо там є другий мій одіг. — Готель Мошка за горою. Знаю, що в него є холенник. — Отже я забудив, бо то була лев. Забери собаку. — Без дозволу тата не зроблю сего. — То бжи до тата і проси, щоби зараз прийшов сюди. Але жидо, бо це хвиля, і впаду мій прокляти собака. Ага! Собака знову, щоби бодай як штанята приніс. Добре залупав. — Біку, Але я не шу хвиляюну держитися цупко. Як владе-

те між собаці, то розшатакують тебе і рознесуть так, що по-тому ваших костий не вибизраємо. Дівчина побігла. Під хату поберекника заїхала якась фіра. Дівчина пізнала сина Гринька. Він заліз за фіри і разом з нею увійшов у хату. Поберекник сіє спав. Спав одягнений, тільки боги ноги визирали, з під дерги, якою був накривий. Дівчина сінула його за ноги. — Тату, вставайте, бо Гринька вже прихав. Ле до доро. Питайте, як вам чого не треба. — А злодій ще на дереві? — Тимко спитав, позіхавши і вилтаючись. — Ще на дереві. — Кесня видповіла. — Але то не злодій. То холенник з Микучинці. — Не злодій? Холенник? поберекник спитав недовірливо, висхочивши з ліжка. — Відкож знаєш? — Я там була і бачила його. Я з ним балакала. Він голий. — Голий? Так ти знаєш? — Я знаєш, того не скажу. Але що голий, я бачила. Голий, голийський. Тільки на ногах черевиків, на голові щось, не то кашпач, не то комин. — Справді голий? Ти його бачила голого? Шого голого? — Цього ні, бо троха закритим тим, було то бл кашпачком. — Ха-ха! — Гринь засміявся. Закрив саме те, що ти хотів бачити. — Бікити, тату, до него, бо він вже левди держитися на тій гдазі. Проси, щоби принести йому як штанята. — Дуже жидко, що не брешеш, — поберекник сказав, приступаючи до скрині. — Сего року вже раз так було тут. Якого-

холенник лишив одіг на березі і сам заліз в ріку. А що заліз в невидіме місце, пішов троха далі, аж за верболо. Відтам того місяця, де лежало його шматте, не бачив. Коли вернув, одігту вже не було, бо хтось вкрав. Тимко відчинив скриню, витягнув полотняні штани і сорочку. — Дайте тату, я занесу, — промовляв Кесня, протягаючи руку. — А вдеши ти? — Тимко кричав, визиривши на неї. — Дівка, до голого клопа? Кесня зсоромилася і шквалася в куттик. Тимко пішов до сяду. — Не руй! — крикнув, присутивши до дерева. Собаки замовкали і полягали в траву. — Займайте, — Тимко звернувся до радника. — Собаки розірвуть мене. — Тепер вони не рушать вас, бо я їм сказав, «не руй!» але, як ще боїтеся, то нажену їх. — Марш, до хати! — Тимко крикнув, показуючи рукою в сторону хати. Собаки поховали хвости під себе, засмікали з тиха, глянули на радника ласини очима і заїхали. В половині дороги доставали, озирюючись поза себе. Але коли Тимко ще раз крикнув «марш!», побігли вдаль і шлези з омиї радника. Радник зсунувся з дерева. На ногах левди держався. Натягнув на себе сорочку і штани, та пішов за Тимком. Радник левди шивов. Цілий аржов, під ним угадувалися коліна. Коли увійшли в хату, радник аж на причі. — Троха пошук, бо я вже

не гден ні стояти ні сидіти. Може маєте троха молока. — Молоко є — замітила Кесня. — Мама що лиш спарили. І куцеша є. Принеси? — Нехай буде й куцеша. Кесня вилбігла і по хвилі принесла в горнятку молока, на мисочці куцешу. Радник вилпид одним духом, куцешу прокотив у як пс муху. — Принеси ще раз! — Тимко сказав до Кесні. Кесня вилбігла. — Як то могло бути, — спитав Гринь, — що ви купилися там, за горою, а вода викнулася всь тат? Жче жоро рікою не несло вас. — Я не в ріці купався. — Не в ріці! — спитали нараз Гринь, Тимко і Кесня, котра вернула з другим горнятком молока і з мисочкою куцеші. — Тут, окрім ріки нема такої води, в якій можна би купатися — додав Тимко. — Я купався в сонці. — В сонці? — Кесня спитала. — Та як можна в сонці купатися? Я в сонці обхлюпо по купелив ріці. — Тимко в останній час одігтери вигладала таке, — радник став пояснювати. — Купатися в проміннях сонця, дуже здорово. В світлі сонця велика цілюща сила. Я купувався на тій хаті, що недалеко Мошкового готелю. Мій одіг я лишив у куцешу. — І його хтось вкрав? — спитав Тимко. — Та вкрав. — Ага! То так було? — замітив Гринь. — бо люди розказують накіше. — Шок! ви тепер зробите за собою? — спитав Тимко. — П-

плете до мста мунити новий одіг? — Я маю ще оден одіг, радник сказав. — Бу-ває пантфур? — Нема, пане. — То Можє є яка гдетка, або неспортивна жидка? Вилпидишти край і напущу до Мошка. — Нема ні гдетки, ні жидки. — Ті може є яка біла джешинка. — Є готери. — А перо, або оловця, маєте? — Не маю. — То будтем ішливу пантфонті. Напущу до Мошка, щоби зараз прислав мені другий мій одіг. Ви будтем левди підісти кодо до Мошка. Можє би ваша Кесня пішла? Ділаєш щось за те. — Не турдуйте мене, не підішть, — промовля Гринь. — І Кесні не турдуйте, та не поймайте її. — А то чому? — радник спитав. — Бо верне з порожденим куцешам. — А то чому? — Бо Мошко нічого не владать. — А то чому? Як дістане від мене писмо. — А хоч би я сто літвня, — ти не дашь, тай годі. — А то чому? — Бо чого сам не має, того я дати не можє. — Той другий мій одіг я маю в конвяти, в Мошкового готелі. — Бує, але вже нема. — Хто вже казав? — Люди. — Які люди? — Всі холенники розказують. (Дальше буде).

